

potem pošljejo, da jim natisnemo šolska naznanila za vsakdanjo in ponavljajno šolo, odpustnice, odhodnice itd. Predno se bodo izvršile Vaše naročitve, bo prešlo gotovo mesec dni — pazite, da ne boste brez šolskih naznanil, ko jih bo treba izdati. Tiskarna nima več orlovskega papirja, zato ne more izvršiti naročenih šolskih naznanil.

Učiteljska tiskarna.

† Pepica Pišlerjeva.

Poročali smo že o tragični smrti vrle tovarišice Pepice Pišlarjeve, učiteljice iz Kuželja ob Kolpi. Sirota je imela že vse pripravljeno, da odpotuje k starišem na Vrhniko v spremstvu tovarišice Nosanove, učiteljice v Banjaloki, ki je bila tačas pri svoji prijateljici na obisku. Pred odhodom se je želela še enkrat kopati. Nič hudega sluteč je šla prepevaje proti Kolpi z gđ. Nosanovo. Ker je pa bilo nasproti Kuželja več Italijanov na delu, sta se podali nekoliko naprej v bolj samotni kraj. Dasi Pišlerjeva ni bila večša plavanju, se ja spustila naprej v precej globoko vodo. Gospodična Nosanova zapazi kmalu, da se njena prijateljica nekam sumljivo lovi z rokami. „Kaj pa ti je?“ zavpije za njo. „Potapljam se!“ To so bile njene zadnje besede. Gđ. Nosanova jo izkuša rešiti, se spusti za njo, a v tem zaide v vrtnec in komaj z največjim naporom priplava na breg. Pretresljiv prizor! Nikjer žive duše, pred seboj pa gledati potapljačo se prijateljico. Da bi bil vsaj kak drog, pačica ali kaj drugega na razpolago, da bi ji podala, a tudi tega ne. Celu zvesti psiček je izkušal rešiti življenje svoji gospodarici in je planil za njo. Krčevito ga zgrabi za noge, potegne pod vodo in zopet izpusti. Slednjič sta vendar na vpitje prihitela na lice mesta neki deček in neka deklica, ki sta potem vaščane obvestila o nesreči. Vsi so hiteli skupaj, da rešijo življenje priljubljene učiteljice, osobito so se fantje pokazali pozhrtvovalne. Le žal, da prvi, ki je poizkusil svojo srečo, ni znal plavati. Blížal se je potopljenki z drogom in bil že prav blizu nje, a voda ga je premagala, da ni mogel več dalje. V tem se je nesrečnica izgubila pod vodo, boreč se s smrtjo skoro 20 minut. Prepeljali so mrtvo v njeno stanovanje. . . . Starši so bili brzobjavno o nesreči obveščeni. Mati se je neki tako prestrašila, da se je v omedleveci zgrudila. Zaradi oddaljenosti večina učiteljskega kočevskega okraja ni mogla na pogreb, pač pa so to storili občani ob ogromni udeležbi, zlasti je bli gniljiv izprevod deklic, ki so predrago pokojnico v belih oblekah z vencu na glavi spremile k zadnjemu počitku. Pogreb je pokazal jasno, kako priljubljena je bila gospodična med ljudstvom, kako je cenila občina pozhrtvovalno, vestno in marljivo delovanje svoje učiteljice-voditeljice. A tudi med učiteljstvom ne ostane pozabljena kot zvesta članica učiteljskega društva, navdušena in zavedna narodnjakinja, pa tudi priljubljena zabavnica. Blag ji spomin!

K sklepu bodi še omenjeno, da je ravno v kritičnem času nameraval nadučitelj Potokar gospodično obiskati, a se mu je v Gučjem selu četrte ure pred Kuželjem, pretrgalo kolo in se je moral vrniti. Z obiskom bi bila nesreča gotovo preprečena.

—r— Na Kranjskem je bilo koncem koledarskega leta 1910 skupaj 97.416 šolo-obveznih otrok, in sicer 48.722 dečkov in 48.694 deklic.

Štajerske vesti.

—š— Okrajna učiteljska konferenca za ptujski okraj se je vršila dne 10. junija t. l. v sledečem redu: I. Otvoril jo je s prijaznim ogovorom g. predsednik, nadzornik M. Heric, v katerem je posebno naglašal, da ga naj smatra zbrano učiteljstvo kot najboljšega svetovalca, prijatelja in voditelja na trnjevem potu težavnega dela. — II. Nato je bil imenovan za podpredsednika tovariš ndč. J. Kaukler, kot zapisnikarja sta pa bila gđ. Irena Kahlava in tov. Mirko Majcen enoglasno izvoljena. — III. Po naznanilu doslihih ukazov so prišli na vrsto poročilo in nasveti našega novega nadzornika. Izjavil je, da je splošno zadovoljen in da le redkokdaj naleti na brezvestnost in malobrižnost učiteljstva ter želi, da bi še ti redki pojavi izostali. — Nadalje je poudarjal, kako naj varuje učiteljstvo svoj ugled, in da je za to treba v prvi vrsti harmoničnega razmerja na posameznih šolah. — Mladim tovarišem in tovarišicam pa je vcepil veselje do dela z odločno izjavo, da njegov namen ni ta, tripinčiti mlade moči in jih bolešno kritikovati, ampak jih izpodbujati in jim zbuditi zanimanje in veselje, da zamorejo vestno in točno izvrševati težavno nalogo svojega stanu. — IV. Nato so prišli na vrsto sledeči referati: 1. „Vzajemno delovanje šole, varstvenega sodišča in društva za varstvo otrok.“ — Poročevalka je bila gđ. Meri Dullerjeva. Izdelala je nalogo skrbno in jo okrasila z mnogimi idealnimi frazami. — Škoda, da je bilo njeno predavanje malo prethito. — Teze so se enoglasno sprejele. — 2. Katera snov Slov. jez. vadnic je bolj važna, manj važna in katera se more na raznih kategorijah šol

izpustiti? — Referiral je tov. ndč. J. Zunkovič. — Po poročilu je on mnenja, da se naj vrši slovnični pouk v zvezi s spisjem in ne po knjigah. — Drugih nazorov je ndč. Kaukler, katerega teze so se po kratki debati soglasno sprejele. — 3. „Učiteljska priprava za pouk.“ To temo je vestno izdelal tov. L. Ivanjčič, zakaj videlo se je, da se je vglobil v svojo nalogo in jo končno tudi brez vseh praznih fraz izvedel. Njegove teze so se enoglasno sprejele. — V. Nadalje je poročal tov. Ogorelec o stanju šol. vrto, ozir. drevnic, trsnic in čebelarje, tov. M. Vauhnik pa o stanju okr. učit. knjižnice ter predlagal nabavo najpotrebnejših novejših knjig. — VI. Kot zastopnika za VIII. dež. učit. konferenco sta bila izvoljena tov. J. Strelec in M. Vauhnik. — V okrajni šol. svet pa je bil izvoljen tov. J. Klemenčič. [Knjižnični odbor je izvolil tov. Vauhnika za načelnika. — VII. Sprejel se je nadalje predlog tov. J. Wesiaka da se dež. šol. svet v Gradcu naprosi, da preskrbi novo Začetnico. — VIII. Ob polu 3. uri zaključil predsednik konferenco, zahvaljujoč se učiteljstvu za pozornost. Podpredsednik tov. Kaukler se mu presrčno zahvali za ljubeznivo in taktno vodstvo konference in poudarja, da se je letos prvič slišalo poročilo nadzornikovo v slovenskem jeziku. Poudarjal je njegovo naklonjenost in dobrohotnost, ki je uživa učiteljstvo in izrekel željo, da bi nam to ohranil tudi v bodoče. — Gromoviti „Živio!“ je zadonel po dvorani v zahvalo in pozdrav, in zborovalci so se razšli. — Ljubezen kaže naš g. nadzornik tudi pri težavnem delu nadzorovanja. V ljubeznivem tonu opozori učitelja na morebitne napake, mu daje nasvete in navodila, ki so do zorel sad njegovega dolgoletnega delovanja in mnogih izkušenj. Seveda ne pozabi tudi vrlin razrednikov. Med učiteljstvom uživa splošno spoštovanje. Za vzgojo in pouk je vnet in učiteljski stan spoštuje. Zato smelo lahko trdimo, da se pri njem uresničuje besede pedagoga in pisatelja Trunka, ki pravi: „Smatraj svoj stan za najvišje, izpolnjevanje dolžnosti za najvažnejše in izročene ti otroke za najdražje na svetu!“ — Te besede, ki jih je pri konferenci omenil g. nadzornik, bi naj bile res geslo slehrnega odgojitelja mladine. Edino tedaj, ko bo naše ljudstvo izobrazeno, smemo upati na boljšo bodočnost njegovo in — svojo!

—š— Slovenskim šolskim vodstvom! Pišejo nam: Neki nemški slikar je naslikal nemškega pisatelja Roseggerja, in štajerski dež. šol. svet priporoča s svojim ukazom z dne 19. maja t. l. vsem, tudi šol. vodstvom slovenskih šol to sliko v nakup. Vsa čast pisatelju Roseggerju, toda da bi v naših šolah visela slika onega Roseggerja, ki je proizročitelj dvamilijonskega nemškega sklada za pomemčenje slovenskih otrok, to pa ne. Upamo, da bodo vsa šolska vodstva slovenskih šol toliko značajna, da slike ne bodo naročila!

—š— Nemškim obrt.-nadaljevalnim šolam na Spod. Štajerskem je štajerska namestnija nakazala podpore za l. 1911., in sicer mariborski 2000 K, celjski 600 K, ptujski 300 K, radgonski 400 K in brežiški 100 K.

Goriške vesti.

—g— Nova nevarnost za italijanstvo Gorice. Za Primorsko sta razpisani dve mesti inštruktorjev za mlekarstvo, eno s slovenskim, drugo z italijanskim učnim jezikom. Sedež prvega je določen za sedaj Gorica, sedež drugega Trst! O tem je napisal „Piccolo“ celo jeremijado, v kateri deluje, kaka nevarnost preti italijanstvu Gorice od tega slovenskega mlekarkega inštruktorja.

—g— Nova nemška šola na Goriškem. Namestništvo je dovolilo otvoritev nove nemške ljudske šole v zavodu Vallsee-Collaredo. Nemci se resnično nimajo glede šol pritoževati.

Provizorična učiteljska imenovanja na Tolminskem. Marcola za Logje, Likar za Ponikve, Trdan za Otalež, Oblesček za Ravne, Vyzorek za Podbelo, Bravničar za Stržišče, Bratina Milena za Žago, Pagon za Bovec, Silič za Podmelec, Miklavčič Albin za Vrsno-Krn, Trebše Ivan za Trnovo, Štrajnar za Sedlo, Štrukelj za Čezsočo, Gerželj Ivan za Plužnje, Podgornik za Volarje, Sivec za Čadrg-Laz, Kalan za Bovec, Bogataj za Tolmin, Boltar za Breginj, Majnik za Sočo, Guanin za Robedišče, Bradašja za Trento, Andrejčič za Temljene-Loje. — Na svoja stalna mesta pridejo: Ločniškar v Drežnico, Jevšček v Volče, Gruntar v Staroselo, Mesar v Cerčno, Bratina Ivan na Reko-Stražo, Koch v Log; Fajgelj je imenovan začasnim voditeljem v Sedlu.

Tržaške vesti.

—t— Rojanska ljudska knjižnica je že začela poslovati. Knjižnica šteje lepo število vsakovrstnih knjig: poučnih in zabavnih, povesti za odrasle in mladinskih spisov. Zato je upanje, da bodo Rojančanje pridno segali po njih, posebno pa mladina. Rojan je ona točka tržaške okolice, ki ji

najbolj preti nevarnost poitalijančevanja. Že sedanje stanje narodne stvari, posebno kar se tiče mladine, ni ravno razveseljivo, in prvi poznavalec rojanskih razmer ne more zreti ravno brezskrbno v bodočnost. Italijanska šolska knjižnica, ki jo snujejo sedaj, in paralelke italijanske gimnazije, ki jih misli magistrat postaviti v našem rojanskem predmestju, ne bodo baš odvratale te preteče nevarnosti. Zato je dolžnost vseh slovenskih staršev, da navajajo svoje otroke k čitanju slovenskih knjig, da jim bodo polnile mlada srca z ljubeznijo do slovenskega jezika in s ponosom na našo lepo slovensko domovino. Otroci, ki enkrat vzljubi našo narodno stvar, se ne izneveri več našemu narodu, pa naj mu preti nevarnost od vseh strani. Delajmo torej, dokler je še čas! Knjižnica se nahaja v slovenskem otroškem vrtcu pod farovžem (št. 13.), knjige pa se izposojujejo štirikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto od pol osmih do pol devetih zvečer in v nedeljo ob pol desetih po maši.

Istrske vesti.

—i— Hrvaško - slovensko istrsko dijaštvo je sklenilo na svojem shodu v Buzetu dne 5. in 6. avg. 1911 te-le resolucije: 1) Istrski hrvaški in slovenski akademiki, zbrani 5. avgusta 1911 v „Narodnem domu“ v Buzetu, gledajo z nezadovoljstvom, da posebno oblastniji, a na žalost tudi narodni ljudje oddajajo službe v svojih uradih izvršenim pravnikom iz drugih dežel; enoglasno protestirajo proti temu, zahtevajo od enih in drugih, naj sprejemajo v urade izvršene istrske akademike, posebno pravnike, da s tem udovolje v prvi vrsti eni od prvih zahtev Istranov in zdrave logike: Istrani Istri! Opozarjajo na to tudi istrske narodne poslance. — 2) Hrvaško-slovensko dijaštvo, zbrano 6. avg. 1911 na shodu v „Narodnem domu“ v Buzetu, soglasno svojemu sklepu od predprošlega leta v Voloskem se pridružuje odloku narodnega zbora v Pazinu glede hrvaškega učiteljskega iz Kastva in želi, da se to čim prej zgodi. — 3) Hrvaško-slovensko dijaštvo, zbrano 6. avgusta 1911 na shodu v „Narodnem domu“ v Buzetu, najodločnejše obsoja najnovejši korak naših narodnih poslancev v državnem zboru, da so brez dovoljenja volilcev vskočili v Sušteršičev tabor in pustili na cedilu svoje dosedanje sobojevnike, ter se zgraža nad postopanjem poslancev Spinčića, Mandića in Laginje zaradi tajinstvene spomnice, poslance vsepravaškemu sestanku v Zagrebu, odklanjajoč ime pravaš kakor tudi vsako drugo strankarsko ime izvemši ime Hrvat.

Splošni vestnik.

Preganjanje učiteljev na Ogrskem. Iz Budimpešte poročajo: Ministrstvo za uk in bogočastje je prepovedalo učitelju Evgenu Wernerju, da ne sme urejevati glasila Zveze ogrskih učiteljskih društev. Opozicija napada zaradi tega vlado in spravi stvar pred parlament.

Mednarodni kongres pedagogov v Sofiji l. 1912. Bolgarski listi poročajo, da je na mednarodni kongres v Bruselj odposlan prof. Georgijev, ki je prejel od sofijske občine pooblastilo, naj se bodoče leto povabi evropske pedagoge na kongres v Sofijo.

Novo zdravilo proti sušici. Zdravilstvo na polju tuberkuloze je zopet bogateje za eno sredstvo. „Tuberkulinu“ Roberta Kocha se priključuje nov preparat, ki se izdeluje iz Kochovega „Tuberkulina“, a se razlikuje s tem, da ne zadržuje nikakršnih škodljivih beljakovin ter se imenuje: „Brezalbusni tuberkolin“. To novo sredstvo deluje jako blago in primerno za bolnike, ki ne morejo na kliniko ali v zdravilišče. Počakati je treba seveda še na daljni uspeh zdravljenja z brezalbusnim tuberkulinom. Gleda trajnosti uspeha bodo pokazala opazovanja.

Kurz za risanje po novih učnih načrtih za ljudske in meščanske šole (oziroma za učiteljske), ki bodo — kakor je objubiljeno — stopili v veljavo začetkom prihodnjega šolskega leta, se otvorila c. kr. učiteljskišči v Ljubljani v ponedeljek, dne 21. t. m. ob 8. uri. „Kmetška posojilnica za ljubljansko okolico“ je naklonila za risarske potrebščine primerni prispevek, za kar ji bodi izrečena zahvala.

Družba sv. Cirila in Metoda razpisuje na svojih šolskih zavodih sledeča učna mesta: 1. Mesto 2. otroške vrtnarice na otroškem vrtcu na Savi pri Jesenicah z letno plačo 600 K, doklado 200 K in prostim stanovanjem, eventualno mesto vrtnarice na kakem drugem družbenem vrtcu. — 2. Mesto stalnega, eventualno provizoričnega učitelja-voditelja na svoji šoli v Gorici, ki se otvori s prvim razredom in se razširi v dvorazrednico, s temeljno plačo 1400 K, s šestimi petletnicami po 150 K, stanarino 500 K, začasno draginjnsko doklado 240 K opravilno doklado 100 K pri enorazrednici, 150 K pri dvorazrednici. Ta učitelj-voditelj mora prevzeti tudi vodstvo otroškega vrtca. — 3. Mesto otroške vrtna-

rice na otroškem vrtcu v Gorici z letno plačo 1000 K in prostim stanovanjem pod pogojem, da oskrbuje snaženje in pometanje šolskega poslopja. — 4. Mesto provizoričnega učitelja na deški petrazrednici pri sv. Jakobu v Trstu z letno plačo 1400 K. — Vse službe je nastopiti s pričetkom šolskega leta 1911—1912, imenovanja za Gorico postanejo pravomočna z dobo, ko dobi družba dovoljenje za otvoritev šole, oziroma vrtca. — Pri prosilcih (prosilkah) za mesta v Gorici daje znanje italijanščine prednost. — Prošnje za katerokoli teh mest, opremljene z vsemi potrebnimi dokazili in izpričevali, naj se vlože v družbeni pisarni — „Narodni dom“ v Ljubljani — do dne 27. avgusta t. l.

Izboren nakup blaga in bal. Ni vsakemu dano, da bi pri nakupu modnega blaga, volnenga blaga, sukna, modnih barheatov in flanel za obleke in srajce, zefira, damasta, brisač, robece, volnenga in bombaževga blaga bil srečen. Isto se zgodi pri balah za neveste. Temu si odpomorete, če se obrnete na izvozno tvrdko V. J. Havliček a bratr, Toplice Poděbrady (Češko), ki pri sklicevanju se na naš list odpošlje ravnokar zgotovljene nove zbirke vzorcev za jesensko in zimsko dobo brez obveznosti, da se kaj kupi, franco na vpogled. Priporočamo to pripoznano reello in solidno češko tvrdko našim čitateljem v obilo naročilo.

Kako se varujemo kolere?

Kolero provzročajo bacili, ki se nahajajo v črevesnih in želodčnih izločilih za kolero obolelih in pa okrevajočih. Ta izločila kaj lahko okužijo vodo (n. pr. vodnjakov in rek) ter različna jedila, ki potem razširjajo kolero. Obolimo pa tudi, če pridemo v dotiko s perilom, obleko in drugimi predmeti, ki so jih rabili za kolero oboleli.

Razširjenje kolere je torej povsem podobno onemu legarja ali tifusa. Ker se pa kolera mnogo hitreje loti človeka in ker je tudi nje pretek nageljši, je zavladal svoj čas poseben strah pred njo. Ali kakor se je moderna asanacija mest izkazala kot uspešna proti legarju, tako je trdno pričakovati, da bodo moderne higienske naprave v stanu hitro omejiti in zatreti kolero. In res se s previdnim in preudarnim postopanjem lahko ubranimo te bolezni.

Kaj nam je torej storiti, če bi se pojavil kak slučaj kolere?

1. Gledati nam je pred vsem na to, da ne pride nihče v dotiko z bolnikom in njegovo rodovino, nasprotno naj vsakdo pazi in skrbi, da ostane stanovanje bolnika zaprto in zastraženo, dokler ne pridejo na lice mesta uradni zdravniki, katerih odredbam se je brezpogojno pokoriti.

2. Vsakdo naj pije in uporablja v vse druge namene, n. pr. za umivanje, kopanje, čiščenje kuhinjske posode itd. le dobro vodo.

3. Vsakdo naj uživa jedila le kuhana. Za epidemije se nam je posebno varovati sadja, zelenjave, sirovega mleka in masla ter svežega sira, ker taka sirova jedila najlažje prenašajo kolero. Ker pa za epidemije tudi navadna želodčna in črevesna obolenja pospešujejo okužbo, bodimo vobče zmerni!

4. Posebno važnost je polagati na telesno snago! Bacili kolere morajo priti v usta, da se razvije bolezen. Umivajmo si torej skrbno roke, osobito si jih pred vsako jedjo in po vsakokratni uporabi stranišča, bodisi javnega ali privatnega, temeljito očistimo z milom in vodo in če možno s kakim razkužilom, n. pr. 2% lizolovo ali lizoformovo raztoplino. Skrbimo pa tudi za snago v hiši in stanovanju, osobito glejmo, da so stranišča in greznice v redu.

5. V stanovanje, v katerem se je pojavil kak slučaj kolere, ne sme nihče, dokler se uradno zastraženje ne opusti.

6. Istotako se ne smemo dotikati perila, obleke in drugih predmetov, ki jih je uporabljal bolnik, ali jih razpošiljati in prodajati, dokler se niso uradno temeljito razkužili.

7. V hišah, v katerih se je pojavil kak slučaj kolere, je paziti na vse mogoče načine prenosa. Kot taki pridejo osobito v poštev predmeti, ki se jih vsakdo dotika, n. pr. kljuka vrat, držaji stopnic itd. Te je torej treba opetovano oprati z 2% lizolovo raztoplino, roke pa vsakokrat očistiti in razkužiti, če so prišle v okuženi hiši v dotiko s takim predmetom.

8. Ker se s previdnostjo, zmernostjo in telesno snago lahko ubranimo kolere, je odločno odsvetovati, da bi kdo iz strahu pred kolero odpotoval. Saj ne ve, v kakšne razmere pride drugod, doma pa se po danih navodilih mnogo lažje ubrani kolere kakor pa v tujini ali na potovanju.

Listnica uredništva.

J. L. v B.: Ocene o knjigah, ki jih naše uredništvo ni prejelo, načeloma ne objavljamo.

Priporočajte in širite naš list!